

AS “LATVIJAS GĀZE” RISKU PĀRVALDĪBAS POLITIKA

Apstiprināta

AS “Latvijas Gāze” Valdes

2020. gada 13. februāra sēdē

1. Politikas mērķis

1.1. AS "Latvija Gāze" Risku pārvaldības politikas (turpmāk – Politika) mērķis ir noteikt vienotus risku pārvaldības pamatprincipus un atbildību sadalījumu AS "Latvijas Gāze", lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu būtiskākos sabiedrības darbību negatīvi ietekmējošos faktorus, nodrošinot stratēģisko mērķu sasniegšanu, veiksmīgu attīstību un samazinot potenciālos zaudējumus un / vai reputācijas kaitējumu.

1.2. Politikā noteiktie principi atbilst starptautiskajai risku pārvaldības labākajai praksei un Latvijas Republikā saistošajiem tiesību aktiem.

2. Politikas darbības mērogs

2.1. Politika attiecas uz AS "Latvija Gāze" (turpmāk - Sabiedrība) un tiek piemērota – tiktāl, ciktāl tā nav pretrunā ar normatīvajos aktos noteiktajām, attiecībā uz uzņēmējdarbību - dabasgāzes pārdošanu un tirdzniecību. Sabiedrība nodarbojas ar dabasgāzes iepirkšanu, tirdzniecību un pārdošanu, kas ietver dabasgāzes vairumtirdzniecību un pārdošanu rūpnieciskajiem un komerciālajiem klientiem, kā arī mājsaimniecībām.

2.2. Politika nosaka vispārējos risku pārvaldības pamatelementus un principus, to mijiedarbību un integrāciju Sabiedrības procesos.

2.4. Precīzu procesu norisi, kā arī pienākumu un atbildību sadalījumu Risku pārvaldības pasākumu ietvaros nosaka Sabiedrības Risku vadības noteikumi, metodikas u.c. normatīvie dokumenti.

2.5. Īstenojot risku pārvaldību, Sabiedrība iedala riskus šādās grupās:

2.5.1. stratēģiskie riski;

2.5.2. darbības riski;

2.5.3. finanšu riski;

2.5.4. juridiskie un atbilstības riski;

2.5.5. krāpšanas un korupcijas riski.

3. Terminu skaidrojums

3.1. **Risks** – iespējams notikums, kas var negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt noteiktos komercdarbības mērķus un efektīvi īstenot stratēģiju.

3.2. **Būtiskie riski** – notikumi, kas var būtiski negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt Sabiedrības noteiktos stratēģiskos mērķus, notikumi, kas Sabiedrībai var radīt būtiskus finansiālus zaudējumus vai būtisku reputācijas kaitējumu, vai notikumi, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz fizisko personu veselību un/vai dzīvību, bet kuru iestāšanās varbūtība un/vai iespējamā negatīvā ietekme nav precīzi nosakāma.

3.3. **Stratēģiskie riski** – riski, kas saistīti ar stratēģisko mērķu noteikšanu un īstenošanu.

3.4. **Darbības riski** – riski, kas saistīti ar darbinieku kļūdām, prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norisi, informācijas sistēmām, projektiem, ietekmi uz vidi, darba vidi un ārējo apdraudējumu.

3.5. **Finanšu riski** – tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks.

3.6. **Juridiskie un atbilstības riski** – riski ārējo apstākļu ietekmes dēļ, kas ietver juridisko un ar dokumentāciju saistīto risku, kā arī, ja neievēro vai pārkāpj atbilstību likumiem, noteikumiem un standartiem.

3.7. **Krāpšanas un korupcijas riski** – riski, kad lēmumi var tikt pieņemti savu vai citas personas interešu labā, nepienākošos labumu gūšana, nodarot kaitējumu Sabiedrībai.

3.8. **Risku vadība** – esošo un iespējamo risku, to attīstības scenāriju identificēšana, risku cēloņu, ietekmes un iestāšanās varbūtības analīze, risku kontroļu identificēšana un kritisko kontroļu apzināšana, risku novērtēšana pirms un pēc esošajām risku kontrolēm, papildus risku mazinošo pasākumu atlikušā riska mazināšanai apzināšana, izvērtēšana un ieviešana, ja tas nepieciešams, kā arī risku kontrole.

3.9. **Būtisko risku kontroles pasākumu ieviešanas plāns** - dokuments, kurā iekļauti apzinātie "kritisku" un "augstu" risku pasākumi Būtisko risku mazināšanai un / vai kontrolēšanai (kritisko kontroļu uzraudzība, papildus risku mazinošo pasākumu ieviešana), atbildīgās funkcijas / struktūrvienības par šo pasākumu ieviešanu / izpildi, kā arī atskaites iesniegšanas termiņi par pasākumu ieviešanu / izpildi.

3.10. **Riska apetīte** – riska apjoms un risku veids, kādu Sabiedrība ir gatava uzņemt, lai sasniegtu stratēģijā noteiktos mērķus.

3.11. **Risku pārvaldības sistēma** – Sabiedrībā izmantotās prakses, rīku un metožu kombinācija, lai identificētu, analizētu, novērtētu, mazinātu un pārvaldītu riskus.

4. Risku pārvaldības pamatprincipi

4.1. Risku pārvaldība Sabiedrībā ir neatņemama ikdienas vadības procesu, darbības aktivitāšu, funkciju un citu procesu sastāvdaļa, kas ir saistoša visos Sabiedrības pārvaldības līmeņos. Risku pārvaldības lēmumu pamats ir riska apzināšanās.

Sabiedrības Risku pārvaldības principi:

4.1.1. risku pārvaldība ir integrēta gan stratēģijas izstrādes un ieviešanas procesos, gan ikdienas operatīvajā darbībā;

4.1.2. risku pārvaldības sistēma un process ir saskaņoti ar Sabiedrības vajadzībām un risku specifiku;

4.1.3. risku pārvaldība reaģē atbilstoši un savlaicīgi uz ārējām un iekšējām izmaiņām un notikumiem;

4.1.4. risku pārvaldībā tiek izmantota vēsturiskā, aktuālā, kā arī sagaidāmā nākotnes informācija;

4.1.5. notiek regulāra un sistemātiska darbinieku izglītošana un informācijas sniegšana, un izskaidrošana, veicinot sapratni par risku un tā pārvaldīšanu;

4.1.6. risku pārvaldības sistēma tiek pastāvīgi pilnveidota saskaņā ar labākās prakses principiem un pieredzi;

4.1.7. atbildību par risku pārvaldību nosaka dažādos Sabiedrības vadības līmeņos, precīzi nosakot pienākumus ar mērķi panākt efektīvu Sabiedrības Risku pārvaldību;

4.1.8. risku pārvaldībai svarīga, objektīva un pietiekama informācija tiek laikus nodota tiem darbiniekiem, kuriem tas nepieciešams;

4.1.9. neiecietība attiecībā uz krāpšanu un korupciju.

5. Politikas īstenošana un pārraudzība

5.1. Sabiedrības Padome:

5.1.1. apstiprina Sabiedrības Risku pārvaldības politiku;

5.1.2. pārrauga Sabiedrības Risku pārvaldības sistēmas darbību;

5.1.3. katru gadu izskata Sabiedrības Revīzijas komitejas ziņojumu par Sabiedrības Risku pārvaldības sistēmas darbības efektivitāti;

5.1.4. katru gadu izskata Sabiedrības Valdes sagatavoto Būtisko risku vadības ziņojumu.

5.2. Sabiedrības Revīzijas komiteja:

5.2.1. uzrauga Sabiedrības risku pārvaldības sistēmas darbības efektivitāti;

5.2.2. sniedz Sabiedrības Padomei priekšlikumus Risku pārvaldības sistēmas trūkumu novēršanai;

5.2.3. ne retāk kā reizi gadā sniedz ziņojumu Sabiedrības Padomei par Sabiedrības risku pārvaldības sistēmas darbības efektivitāti.

5.3. Sabiedrības iekšējais audits:

5.3.1. regulāri pārbauda Risku pārvaldības sistēmas organizāciju un darbību, novērtē, vai Būtiskie riski ir pietiekami pārvaldīti un vai risku novērtēšana un ziņošana par riskiem un kontrolēm ir atbilstoša un ticama.

5.3.2. sniedz Sabiedrības Valdei un Sabiedrības Revīzijas komitejai informāciju, vai Būtiskie riski ir pietiekami pārvaldīti un vai risku novērtēšana un ziņošana par riskiem un kontrolēm ir atbilstoša un ticama.

5.4. Sabiedrības Valde:

5.4.1. izveido visaptverošu Sabiedrības Risku pārvaldības sistēmu;

5.4.2. izstrādā Risku vadības politiku;

5.4.3. apstiprina ikgadējo Sabiedrības Būtisko risku vadības ziņojumu, t.sk. aktuālos Būtiskos riskus un Sabiedrības risku apetītes definējumu;

5.4.4. ne retāk kā reizi gadā sniedz ziņojumu Sabiedrības Padomei par Sabiedrības Būtisko risku pārvaldību.

5.4.5. nodrošina risku vadību attiecīgajai Sabiedrības Risku pārvaldības sistēmai;

5.4.6. apstiprina Sabiedrības iekšējos normatīvos dokumentus Risku pārvaldībai;

5.4.7. apstiprina Sabiedrības riskus, t.sk. Būtiskos riskus un izskata Būtisko risku kritisko kontroļu, un papildus pasākumu īstenošanas gaitu.

5.5. Sabiedrības Risku vadības komiteja:

5.5.1. nodrošina vienotu risku pārvaldību Sabiedrībā;

5.5.2. identificē gada aktuālos riskus un veic Sabiedrības Būtisko risku atlasi detalizētai analīzei;

5.5.3. izskata Sabiedrības Būtisko risku detalizētās analīzes rezultātus un aktuālo Sabiedrības Būtisko risku vērtējumus;

5.5.4. izskata un sniedz ieteikumus iekšējiem normatīvajiem dokumentiem, kas reglamentē Sabiedrības Risku pārvaldību;

5.5.5. sniedz ieteikumus Sabiedrības Valdei attiecībā uz Risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu un pilnveidošanu.

5.6. Sabiedrības Risku vadītājs:

5.6.1. Sabiedrības Valdes uzdevumā veic iekšējo normatīvo dokumentu izstrādi, kas reglamentē Sabiedrības Risku pārvaldību;

5.6.2. sniedz atbalstu Sabiedrības Risku pārvaldības ieviešanā un ar to saistītās dokumentācijas nodrošināšanā;

5.6.3. veicina sadarbību starp risku vadības jautājumos un sekmē vienotu izpratni par Sabiedrības Risku vadību;

5.6.4. uztur un aktualizē vienotu Sabiedrības Būtisko risku reģistru;

5.6.5. nodrošina ikgadēju Sabiedrības Būtisko risku novērtēšanu;

5.6.6. sadarbībā ar Sabiedrības struktūrvienībām nodrošina Sabiedrības Risku vadības komitejas atlasīto Sabiedrības Būtisko risku detalizētu analīzi;

5.6.7. nodrošina Sabiedrības vadību ar visaptverošu informāciju par Sabiedrības Būtiskajiem riskiem, to novērtējumu un kontroles pasākumiem.

5.7. Sabiedrības funkciju / struktūrvienību vadītāji:

5.7.1. nepārtraukti seko līdzi savu vadīto funkciju/ struktūrvienību procesiem un ārējai komercdarbības videi, lai atbilstoši savas funkcijas/struktūrvienības darbības jomai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu esošos, un potenciālos riskus – nodrošinātu risku kontroļu īstenošanu un papildu risku mazinošo pasākumu apzināšanu, izvērtēšanu un ieviešanu, ja nepieciešams.

5.8. Sabiedrības darbinieki:

5.8.1. veic Risku vadību savas kompetences un izveidoto procesu un/vai procedūru ietvaros;

5.8.2. savlaicīgi ziņo savam tiešajam vadītājam par jauna riska identificēšanu savā darbā.

5.9. Sabiedrības par risku pārvaldību atbildīgie darbinieki:

5.9.1. apkopo informāciju par Sabiedrības Riskiem, t.sk. Būtiskajiem riskiem, to ikgadējām aktualitātēm, izvērtējumu un risku vadību;

5.9.2. savlaicīgi informē Sabiedrības Valdi un Sabiedrības Risku vadītāju par jauna Būtiskā riska identificēšanu;

5.9.3. sadarbībā ar Sabiedrības Risku vadītāju veic Sabiedrības Risku vadības komitejas atlasīto Būtisko risku, kas attiecas uz attiecīgo Sabiedrības funkciju /struktūrvienību, detalizētu analīzi un izvērtēšanu;

5.9.4. informē Sabiedrības Valdi par Sabiedrības Risku vadības komitejas atlasīto Būtisko risku, kas attiecas uz attiecīgo Sabiedrības darbības analīzi un izvērtēšanu, un iesniedz apstiprināšanai priekšlikumus Būtisko risku kontroles pasākumu ieviešanas plānam, ja tāds nepieciešams;

5.9.5. iesniedz Sabiedrības Risku vadītājam ziņojumu par atlasīto Būtisko risku analīzes rezultātiem.

6. Risku pārvaldības process

6.1. Sabiedrības Risku pārvaldības process ietver šādus elementus:

6.1.1. risku identificēšana;

6.1.2. risku analīze;

6.1.3. risku novērtēšana;

6.1.4. papildu risku mazinošo pasākumu plānošana;

6.1.5. risku pārvaldības uzraudzība un risku pārskatīšana;

6.1.6. ziņošana un informēšana.

6.2. Sabiedrības Risku pārvaldības procesa aktivitātes ir sadalītas starp trīs aizsardzības līmeņiem:

6.2.1. pirmais aizsardzības līmenis – pastāvīga risku pārvaldība uzņēmuma operacionālajā darbībā un ikdienas lēmumu pieņemšanā. Sabiedrības vadība ir atbildīga par risku turēšanu (*ownership*) un risku pārvaldības ievērošanu savās atbildības jomās, iedibinot efektīvu pārvaldības sistēmu. Sabiedrības vadība atbild par visiem riskiem, kas ir tās atbildības paspārnē, identificēšanu, monitoringu un regulāru kontroļu veikšanu, kā arī biznesa plāna izpildi atbilstošu apstiprinātajai risku apērtītei;

6.2.2. otrais aizsardzības līmenis - ietver risku pārvaldības uzraudzību, ko veic risku pārvaldības funkcija, aktuārā funkcija, darbības atbilstības funkcija un finanšu pārvaldības funkcija. Risku pārvaldības funkcija ir atbildīga par risku pārvaldības sistēmas izstrādi un uzturēšanu, nodrošinot, ka visi riski ir atbilstoši uzraudzīti no pirmās aizsardzības līmeņa puses - to ikdienas darbā, gan arī lēmumu pieņemšanā, kā arī sniedz perspektīvo novērtējumu par riska profilu. Attiecīgās funkcijas sniedz atgriezenisko saiti Sabiedrības valdei un / vai Revīzijas un Risku vadības komitejām par risku pārvaldības sistēmas efektivitāti un ievērošanu no pirmās aizsardzības līmeņa puses;

6.2.3. trešais aizsardzības līmenis – to veic iekšējā audita funkcija, kura nodrošina neatkarīgu auditu par risku pārvaldības sistēmas elementiem un par kontroli uzņēmuma darbībā.

7. Atbildība par politikas uzturēšanu

Sabiedrības Risku vadības un apdrošināšanas funkcija atbild par šīs Politikas uzturēšanu un aktualizē Politiku ne retāk kā reizi trijos gados.
